

DECYZJA

w sprawie interpretacji
przepisów ustawy
o ubezpieczeniu społecznym rolników

znak EZD: 0000-UB.404.6.2026

Po rozpoznaniu wniosku z 29 lipca 2026 r. (data wpływu do Centrali KRUS: 2 sierpnia 2026 r.) o wydanie indywidualnej interpretacji przepisów ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, na podstawie art. 34 ust. 1 i ust. 5 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2025 r. poz. 1480, z późn. zm.) oraz art. 36 ust. 1 pkt 12, art. 5a i art. 62a ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2025 r. poz. 1770), stwierdzam, że stanowisko Wnioskodawczyni, że przy ocenie spełnienia warunku określonego w art. 5a ust. 1 pkt 5 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników należy uwzględnić wykazaną rzeczywistą kwotę podatku należnego, ustaloną zgodnie z obowiązującymi przepisami podatkowymi, **jest prawidłowe**

Uzasadnienie

We wniosku o wydanie indywidualnej interpretacji przepisów ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, zwanej dalej „ustawą”, na podstawie art. 62a ustawy w związku z art. 34 ustawy Prawo przedsiębiorców Wnioskodawczyni wskazała że:

- 1) prowadzi pozarolniczą działalność gospodarczą pod firmą _____, i podlega ubezpieczeniu społecznemu rolników. Działalność gospodarcza jest opodatkowana podatkiem dochodowym od osób fizycznych na zasadach ogólnych, według skali podatkowej.
- 2) zamierza nadal spełniać warunki pozwalające na kontynuowanie ubezpieczenia społecznego rolników przy jednoczesnym prowadzeniu pozarolniczej działalności gospodarczej, w tym warunek dotyczący nieprzekroczenia rocznej kwoty granicznej należnego podatku dochodowego, o której mowa w art. 5a ust. 1 pkt 5 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników.
- 3) pozostaje w związku małżeńskim. Jej mąż również podlega ubezpieczeniu społecznemu rolników w KRUS, nie prowadzi jednak pozarolniczej działalności gospodarczej i nie osiąga przychodów ani dochodów podlegających opodatkowaniu podatkiem dochodowym według skali podatkowej.
- 4) spełnia warunki przewidziane w ustawie o podatku dochodowym od osób fizycznych do skorzystania ze wspólnego opodatkowania dochodów małżonków i zamierza rozważyć wybór tej formy rozliczenia w zeznaniu rocznym. Przy wspólnym opodatkowaniu podatek jest ustalany zgodnie z zasadami przewidzianymi dla małżonków, co – z uwagi na brak dochodów małżonka – może obniżyć końcową wysokość podatku należnego wykazanego w zeznaniu rocznym.

- 5) jest również uprawniona do skorzystania z ulgi na dzieci (ulgi prorodzinnej), o której mowa w art. 27f ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, i zamierza uwzględnić ją w zeznaniu rocznym. Ulga ta jest odliczana od podatku, a zatem może wpływać na końcową wysokość podatku należnego wykazanego w zeznaniu rocznym.
- 6) Wnioskodawczyni nie osiąga innych dochodów opodatkowanych według skali podatkowej poza dochodem z prowadzonej pozarolniczej działalności gospodarczej.

Wątpliwość Wnioskodawczyni dotyczy tego, jak – wyłącznie na potrzeby stosowania art. 5a ust. 1 pkt 5 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników – należy rozumieć i ustalać „kwotę należnego podatku dochodowego za poprzedni rok podatkowy od przychodów z pozarolniczej działalności gospodarczej”, gdy roczne zobowiązanie podatkowe jest ustalane przy zastosowaniu wspólnego opodatkowania małżonków oraz ulgi na dzieci.

Równocześnie Wnioskodawczyni zadała następujące pytania:

- 1) Czy dla potrzeb oceny spełnienia warunku z art. 5a ust. 1 pkt 5 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników kwota należnego podatku dochodowego od przychodów z pozarolniczej działalności gospodarczej powinna odpowiadać rzeczywistej kwocie podatku należnego ustalonej zgodnie z przepisami ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, z uwzględnieniem prawidłowo zastosowanych preferencji i odliczeń, czy też KRUS ustala tę kwotę w sposób hipotetyczny, odrębnie od końcowego wyniku zeznania rocznego?
- 2) Czy wspólne opodatkowanie Wnioskodawczyni z małżonkiem, który nie osiąga żadnych przychodów ani dochodów opodatkowanych według skali podatkowej, wpływa na wysokość kwoty należnego podatku dochodowego od pozarolniczej działalności gospodarczej przyjmowanej przez KRUS do porównania z roczną kwotą graniczną?
- 3) Czy odliczenie przez Wnioskodawczynię ulgi na dzieci, o której mowa w art. 27f ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, obniża kwotę należnego podatku dochodowego od pozarolniczej działalności gospodarczej przyjmowaną przez KRUS dla potrzeb art. 5a ust. 1 pkt 5 ustawy?
- 4) Jeżeli wspólne opodatkowanie małżonków lub ulga na dzieci nie powinny być uwzględniane w całości przy ustalaniu kwoty podatku dla potrzeb art. 5a ust. 1 pkt 5, według jakiej dokładnie metody należy ustalić podatek przypadający wyłącznie na pozarolniczą działalność gospodarczą Wnioskodawczyni oraz jaki dokument powinien potwierdzać tę kwotę przed KRUS?

Wnioskodawczyni przedstawiła następujące stanowisko:

Zdaniem Wnioskodawczyni, przy ocenie spełnienia warunku określonego w art. 5a ust. 1 pkt 5 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników należy uwzględnić rzeczywistą kwotę podatku należnego ustaloną zgodnie z obowiązującymi przepisami podatkowymi, o ile możliwe jest jednoznaczne przypisanie tego podatku do pozarolniczej działalności gospodarczej Wnioskodawczyni.

W przedstawionym zdarzeniu przyszłym jedynym źródłem dochodów Wnioskodawczyni opodatkowanych według skali podatkowej jest pozarolnicza działalność gospodarcza. W ocenie Wnioskodawczyni brak jest w art. 5a ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników przepisu, który nakazywałby – wyłącznie na potrzeby KRUS – obliczanie hipotetycznej kwoty podatku tak, jak gdyby podatniczka nie korzystała z przysługującego jej prawa do wspólnego opodatkowania z małżonkiem albo z odliczenia ulgi prorodzinnej.

W konsekwencji Wnioskodawczyni stoi na stanowisku, że jeżeli wspólne rozliczenie małżonków oraz ulga na dzieci zostały zastosowane zgodnie z ustawą o podatku dochodowym od osób fizycznych, a Wnioskodawczyni nie uzyskuje innych dochodów opodatkowanych według skali, wynik tych mechanizmów powinien być uwzględniony przy ustalaniu kwoty należnego podatku od pozarolniczej działalności gospodarczej dla potrzeb art. 5a ust. 1 pkt 5.

Jednocześnie Wnioskodawczyni wnosi o jednoznaczne wskazanie przez Prezesa KRUS metody postępowania w przypadku odmiennej oceny, w szczególności czy należy obliczyć hipotetyczny

podatek przy założeniu indywidualnego opodatkowania, czy należy pominąć ulgę na dzieci oraz w jaki sposób wyodrębnić kwotę podatku dotyczącą wyłącznie działalności gospodarczej.

Ponadto Wnioskodawczyni przedstawiła następujące uzasadnienie wątpliwości interpretacyjnych:

Art. 5a ust. 1 pkt 5 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników posługuje się pojęciem „kwoty należnego podatku dochodowego za poprzedni rok podatkowy od przychodów z pozarolniczej działalności gospodarczej”. Przepis określa zatem rodzaj podatku podlegającego porównaniu z roczną kwotą graniczną, nie zawiera jednak szczegółowego algorytmu wyodrębnienia tej kwoty w sytuacji, w której podatnik korzysta z preferencji podatkowych odnoszących się do sposobu ustalania rocznego zobowiązania podatkowego.

W przypadku wspólnego opodatkowania małżonków końcowe zobowiązanie podatkowe jest ustalane według szczególnego mechanizmu przewidzianego w ustawie o podatku dochodowym od osób fizycznych. Jeżeli drugi małżonek nie osiąga dochodów, zastosowanie tego mechanizmu może istotnie obniżyć kwotę podatku należnego. Powstaje zatem wątpliwość, czy dla potrzeb art. 5a ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników KRUS powinien uwzględniać skutki tego legalnego sposobu opodatkowania, czy odtworzyć hipotetyczny podatek, jaki wystąpiłby przy rozliczeniu indywidualnym.

Analogiczna wątpliwość dotyczy ulgi na dzieci. Ulga prorodzinna jest odliczeniem od podatku i wpływa na wysokość zobowiązania wynikającego z rocznego zeznania. Przepisy ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników nie wskazują wprost, czy przy badaniu rocznej kwoty granicznej należy uwzględniać tego rodzaju odliczenie osobiste, czy też należy je pominąć przy wyodrębnianiu podatku przypadającego na działalność gospodarczą.

Dla Wnioskodawczyni rozstrzygnięcie powyższych kwestii ma bezpośrednie znaczenie dla oceny dalszego obowiązku podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników oraz prawidłowego wykonania obowiązku złożenia w KRUS zaświadczenia właściwego organu podatkowego albo oświadczenia odnoszącego się do wysokości należnego podatku z działalności. Z tego względu Wnioskodawczyni zwraca się o interpretację przepisów pozostających we właściwości Prezesa KRUS, a nie o interpretację przepisów prawa podatkowego jako takich.

Jednocześnie określając zakres żądanej interpretacji Wnioskodawczyni prosi o jednoznaczne wskazanie sposobu stosowania art. 5a ust. 1 pkt 5 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników w opisaney sytuacji oraz o ocenę stanowiska przedstawionego w części III niniejszego wniosku. Wszystkie powyższe pytania dotyczą jednego, opisanego wyżej układu faktycznego i mają służyć ustaleniu jednej kwoty podatku przyjmowanej przez KRUS przy ocenie prawa do dalszego podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników.

Na tle przedstawionego stanu faktycznego i opisanego zdarzenia przyszłego, stwierdzam, co następuje:

Zasady dotyczące możliwości podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników przez osoby rozpoczynające, a następnie kontynuujące prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej regulują przepisy art. 5a ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników.

Zgodnie z przepisem art. 5a ust. 1 pkt 5 i ust. 4 tej ustawy rolnik (domownik) kontynuujący podleganie ubezpieczeniu społecznemu rolników przy równoczesnym prowadzeniu pozarolniczej działalności gospodarczej zobowiązany jest do 31 maja danego roku złożyć w Kasie zaświadczenie albo oświadczenie, że wysokość podatku dochodowego od przychodów z pozarolniczej działalności gospodarczej za poprzedni rok podatkowy nie przekracza ogłaszanej corocznie przez ministra właściwego do spraw rozwoju wsi kwoty, zwanej „roczną kwotą graniczną”. W sytuacji, gdy kwota należnego podatku od przychodów z pozarolniczej działalności gospodarczej za poprzedni rok podatkowy przekracza ustaloną na dany rok roczną kwotę graniczną lub gdy dany rolnik (domownik) nie złoży w Kasie stosownego zaświadczenia albo oświadczenia w ustawowym terminie do 31 maja, ubezpieczenie społeczne rolników ustaje od następnego dnia po dniu, do którego zobowiązany był złożyć ww. oświadczenie lub zaświadczenie.

Jednocześnie należy podkreślić, że ustawa o ubezpieczeniu społecznym rolników nie zawiera zapisów z których wynikałoby dla Kasy uprawnienie do ustalania czy samodzielnego wyliczania należnego podatku specjalnie dla celów potwierdzania podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników. Kasa nie jest też uprawniona do dokonywania interpretacji przepisów podatkowych w kwestii wyliczenia podatku osiąganego z tytułu pozarolniczej działalności gospodarczej, w tym w sytuacji korzystania z preferencyjnego sposobu rozliczenia podatkowego przewidzianego dla małżonków czy też korzystania z ulgi na dzieci.

Wprost przeciwnie - uprawnienia Kasy w zakresie weryfikacji podlegania ubezpieczeniu pod względem kwoty należnego podatku dochodowego, wynikające wprost z zapisów ustawowych sprowadzają się jedynie do prostego porównania kwoty tego podatku, wykazanej z przedstawionego zaświadczenia właściwego organu podatkowego lub oświadczenia danej osoby, z roczną kwotą graniczną na dany rok podatkowy, ogłoszoną przez ministra właściwego do spraw rozwoju wsi w dzienniku urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.

Organem właściwym do potwierdzenia stosowania przepisów prawa podatkowego w zakresie przychodów z pozarolniczej działalności gospodarczej, w tym kwestii stosowania ulg i odliczeń jest organ podatkowy.

Jednocześnie z informacji uzyskanej od Dyrektora Krajowej Informacji Skarbowej (pismo z 28 sierpnia 2026 r, znak: wynika, że „w myśl przepisów ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych podatek wyliczany jest od podstawy opodatkowania, którą jest – w przypadku uzyskiwania przez podatnika dochodów opodatkowanych wg zasad ogólnych – dochód (co do zasady rozumiany jako różnica pomiędzy przychodem a kosztami jego uzyskania) pomniejszony o wskazane w ustawie odliczenia od dochodu. Na ostateczną wysokość podatku mają przy tym wpływ wykorzystane przez podatnika uprawnienia do odliczeń od podatku, jak również skorzystanie z możliwości preferencyjnego rozliczania z małżonkiem”.

Należy zatem przyjąć, że jeżeli roczne zobowiązanie podatkowe w zakresie podatku dochodowego rolnika (domownika) prowadzącego pozarolniczą działalność gospodarczą zostało ustalone na podstawie obowiązujących w tym zakresie przepisów podatkowych z uwzględnieniem przysługujących ulg czy odliczeń, Kasa nie ma podstaw do kwestionowania zastosowania tych ulg czy odliczeń i jest zobowiązana przyjąć jako właściwą kwotę podatku wynikającą z przedłożonego zaświadczenia lub oświadczenia.

Mając na uwadze powyższe orzeczono jak w sentencji.

Decyzja dotyczy stanu faktycznego i zdarzenia przyszłego, przedstawionego przez Wnioskodawczynię i stanu prawnego obowiązującego w dacie jej zaistnienia.

Stosownie do art. 35 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców, niniejsza decyzja nie jest wiążąca dla przedsiębiorcy, natomiast jest wiążąca dla organu i może zostać zmieniona wyłącznie w drodze wznowienia postępowania.

Pouczenie

Od niniejszej decyzji przysługuje prawo wniesienia odwołania do Sądu Okręgowego - VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w w terminie miesiąca od daty doręczenia decyzji, za pośrednictwem Centrali Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, al. Niepodległości 190, 00-608 Warszawa.

Po upływie tego terminu decyzja staje się prawomocna.

Odwołanie jest wolne od opłat.

Zgodnie z art. 117 – art. 124 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U z 2026 r., poz. 468) Wnioskodawca może domagać się ustanowienia adwokata lub radcy prawnego. Wniosek o ustanowienie adwokata lub radcy prawnego Wnioskodawca może zgłosić na piśmie lub ustnie do protokołu w sądzie, w którym sprawa ma być wytoczona lub już się toczy.

Do wniosku o ustanowienie adwokata lub radcy prawnego Wnioskodawca powinien dołączyć oświadczenie obejmujące szczegółowe dane o swoim stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania, z którego wynika, że nie jest w stanie ponieść kosztów wynagrodzenia

adwokata lub radcy prawnego bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny. Oświadczenie sporządza się według ustalonego wzoru.

Druki oświadczenia są nieodpłatnie udostępniane w budynkach sądów powszechnych oraz na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości.

Wniosek o ustanowienie adwokata lub radcy prawnego wraz z oświadczeniem o stanie majątkowym należy złożyć do Sądu Okręgowego - VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w

Z upoważnienia Prezesa KRUS

Tomasz Ślusarczyk

Prezes

/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/